

گزارش یک مورد خونریزی واژینال پس از یائسگی به دنبال آلودگی با زالو

رقیه رحمانی بیلندی^۱، اعظم‌السادات محمودیان^۲، آرش حمزه‌ای^۳

۱. مربی مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، دانشکده پرستاری مامایی
۲. متخصص بیماری‌های زنان و زایمان، دانشگاه علوم پزشکی گناباد
۳. استادیار بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، دانشکده پیراپزشکی

چکیده

اقدامات تشخیصی و درمانی جهت خونریزی غیرطبیعی رحم در دوران پس از یائسگی سریعا آغاز می‌شود زیرا طیف علل آن از آندومتر آتروفیک تا بدخیمی متغیر است. در این مقاله خونریزی غیرطبیعی به علت آلودگی به زالو گزارش می‌شود. بیمار خانمی است ۶۹ ساله، که حدودا ۱۲ سال قبل یائسه شده و به علت خونریزی واژینال به پزشک مراجعه نمود. بیمار سابقه خونریزی غیرطبیعی یا مصرف دارو نداشت. بیمار در ابتدا حاضر به بستری و ادامه مراقبت‌ها نبود ولی بعد از چند نوبت مراجعه و تشدید خونریزی حاضر به انجام اقدامات تشخیصی و درمانی شد. طی بیهوشی عمومی هنگام باز نمودن واژن توده‌ای حجیم، خونریزی‌دهنده و متحرک در قسمت فوقانی دیواره خلفی واژن مشاهده شد که با پنس جراحی خارج گردید. این توده در کمال تعجب زالو بود. خونریزی محل اتصال زالو پس از نیم ساعت با استفاده از گاز استریل متوقف شد و بیمار روز بعد مرخص گردید.

کلیدواژه‌ها: زالو، خونریزی واژینال، یائسگی

مقدمه

سایر اقدامات تشخیصی و درمانی (معاینه واژینال، کورتاژ تشخیصی) نشد، لذا تنها تحت درمان با داروهای هورمونی قرار گرفت. مجددا ۳ روز بعد بیمار با ادامه خونریزی واژینال مراجعه نمود. بیمار رنگ پریده خفیف با هموگلوبولین 10 mg/dl بود که در این نوبت مراجعه بیمار حاضر به دادن رضایت جهت انجام کورتاژ تشخیصی شد. پس از انجام مشاوره بیهوشی بیمار سریعا به اتاق عمل منتقل گردید. پس از آماده نمودن بیمار، هنگام باز نمودن واژن با زالو در دیواره سمت راست $1/3$ فوقانی واژن توده‌ای سیاه رنگ و خونریزی‌دهنده همراه با حرکات موجی شکل که به نظر زالو می‌رسید روی سطح واژن مشاهده شد. زالو با استفاده از پنس خارج و خونریزی محل اتصال زالو با استفاده از گاز استریل به صورت پانسمان فشاری تحت کنترل قرار گرفت و حدود ۳۰ دقیقه بعد خونریزی متوقف شد. در معاینه صبح روز بعد بیمار هیچ‌گونه خونریزی از محل اتصال زالو نداشت. سپس در شرح حال گیری مجدد از بیمار مشخص گردید که بیمار از آب شیرین نهر روستا جهت استحمام استفاده نموده است.

بحث

خونریزی واژینال در دوران پس از یائسگی نیاز به انجام اقدامات تشخیصی و درمانی سریع دارد. عوامل ایجادکننده خونریزی در این سنین شامل آندومتر آتروفیک، استفاده از داروهای هورمونی، پولیپ و سرطان رحم می‌باشد.^۱ جهت تشخیص علت خونریزی انجام معاینه فیزیکی خصوصا واژینال درخواست سونوگرافی و آزمایشات و شرح حال گیری کامل اهمیت به‌سزایی دارد. در این مطالعه علت خونریزی پس از یائسگی اتصال زالو به مخاط واژن بوده است. براساس دانش و بررسی‌های ما به نظر می‌رسد این سومین مورد آلودگی با زالو است که باعث خونریزی پس از یائسگی شده است. هرچند یغمایی نیز خونریزی واژینال به علت زالو در یک دختر نوجوان

خونریزی غیرطبیعی واژینال، یکی از مشکلات زنان در دوران یائسگی است که طیف بروز آن در این دوران از لکه‌بینی تا خونریزی شدید متغیر است و علی‌رغم ایجاد کم‌خونی می‌تواند نشان‌دهنده اختلالات دوران یائسگی، از جمله بدخیمی باشد.^۱ بنابراین گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی دقیق و کنترل بیمار براساس یافته‌های تشخیصی ضروری به نظر می‌رسد.

آندومتر آتروفیک، پولیپ، سرطان دستگاه تناسلی از علل خونریزی دوران پس از یائسگی می‌باشند.^۱ در مطالعه یغمایی نیز زالو علت خونریزی واژینال بود^۲ و با بررسی مطالعات از سال ۱۹۹۰ تنها دو مورد خونریزی واژینال پس از یائسگی به علت زالو گزارش شده است.^{۳،۴}

زالوها انواع مختلفی دارند که تعدادی از آن‌ها در آب‌های شور و شیرین زندگی می‌کنند چسبندگی زالوها به مخاط معمولا بدون علامت و درد است و بزاق آن‌ها حاوی هیرویدین است که یک آنتی‌کواگولان قوی است و با مهار ترومبین و سایر آنتی‌پروتازهای موجود در بزاق باعث اختلال انعقادی و خونریزی می‌شود.^۵ این مقاله به معرفی یک مورد خونریزی پس از یائسگی به علت زالو می‌پردازد.

معرفی بیمار

بیمار خانمی ۶۹ ساله، که در مهرماه سال ۱۳۸۹ در شهر گناباد با شکایت از خونریزی واژینال بدون درد به پزشک مراجعه کرده بود. بیمار ۱۲ سال پیش یائسه شده بود و در این مدت دچار هیچ‌گونه مشکل بالینی نشده بود. هم‌چنین سابقه‌ای دال بر وجود بیماری‌های سیستمیک یا تروما نداشت و سابقه مصرف داروهای هورمونی قبل از شروع خونریزی ذکر نمی‌کرد. در معاینه فیزیکی عمومی، یافته غیرطبیعی مشاهده نشد و علی‌رغم توصیه پزشک، بیمار حاضر به انجام معاینه واژینال نگردید. بعد از دریافت نتایج آزمایشات خونی و سونوگرافی که طبیعی بود، باز هم بیمار حاضر به انجام

عمومی خوب مرخص گردید ولی در چندین مطالعه حجم زیاد خونریزی از محل اتصال زالو، باعث نیاز بیمار به ترانسفوزیون خون شده بود.^۸ اگر چه آلودگی با زالو نادر است ولی می تواند منجر به خونریزی شدید واژینال شود. آن چه که ضروری به نظر می رسد آن است که هنگام مراجعه زنان با شکایت از خونریزی پس از یائسگی که در شرح حال خود سابقه شنا کردن یا استحمام در آب نهر را ذکر می نمایند، آلودگی به زالو جزو تشخیص های افتراقی قرار گیرد در پایان پیشنهاد می شود به عموم مردم و پرسنل بهداشتی درمانی که در مناطق روستایی کار یا سفر می کنند در مورد آلودگی زالو و عوارض ناشی از آن اطلاعات لازم داده شود. هم چنین به نظر می رسد، باید آموزش های لازم بهداشتی درمانی به سالمندان داده شود تا در صورت بروز مشکلات بالینی سریعتر و با آگاهی بیشتر اقدامات تشخیصی و درمانی را بپذیرند.

References

- Jonathan SB. Berek and Novaks gynecology. 14th ed. Philadelphia: Lippincott Press; 2007.
- Yaghmaei M. A case report of abnormal vaginal bleeding due to leech. *Tabib-e-Shargh* 1380; 3(1): 41-43.
- Hailemariam B. Postmenopausal vaginal bleeding due to vaginal wall leech infestation. *Ethiop Med J* 1995; 33(3): 183-185.
- Mekasha A. Postmenopausal vaginal bleeding due to vaginal wall leech infestation. *Ethiop Med J* 1995; 33(4): 271.
- Schlossberg D. Arthropods and Leeches. In: Goldman L, Bennett JC, editors. *Cecil text book of medicine*. 21th ed. New York: WB Saunders; 2000: 2000-2006.
- Siddiqui TS, Qureshi I, Mufti TS. Case report nasal leech a rare cause of severe anemia. *J Ayub Med Coll Abbottabad* 2005; 17(3): 82-3.
- Ai B, Yenen ME, Aldemir M. Rectal bleeding due to leech bite: A case report. *TJTES* 2011; 17(1): 83-6.
- Saha P, Bhattacharya D, Mukherjee P, et al. A leech bite: A rare gynecologic emergency. *Med Gen* 2005; 7(4): 73.

را گزارش نموده است.^۲ اتصال زالو باعث خونریزی از بینی،^۶ واژن^۲ و رکتوم،^۷ شده است. خونریزی ناشی از اتصال زالوها به مخاط به علت ترشح ماده ضد انعقادی قوی به نام هیروودین و هیالورونیداز می باشد.^۵ در مورد حاضر زالو با استفاده از فورسپس جراحی تحت بیهوشی عمومی خارج شد. علی رغم آن که در چند مورد گزارش شده دیگر نیز زالو طی بیهوشی عمومی از مخاط جدا شده بود اما می توان بدون بیهوشی یا داروهای بیحسی با استفاده از محلول هایپرتونیک نمکی زالو را از بافت جدا نمود.^۸ در این مورد خونریزی به وسیله پانسمان فشاری با استفاده از گاز استریل متوقف شد در مطالعه دیگری نیز خونریزی واژینال با استفاده از پانسمان فشاری متوقف گردیده بود اما به نظر می رسد در صورتی که خونریزی متوقف نشود، باید گازهای استریل را با محلول ترومبین آغشته نمود و جهت پیشگیری از عفونت محل اتصال زالو نیاز به استفاده از آنتی بیوتیک نیست.^۸ در مورد گزارش شده خونریزی صبح روز بعد کاملاً برطرف شده بود و بیمار با حال

Abnormal vaginal bleeding in a post-menopause woman due to leech infestation

Roghaieh Rahmani-Bilandi,¹ Azamsadat Mahmoudian,² Arash Hamzei³

Diagnosis and treatment for abnormal uterine bleeding in postmenopausal were started immediately, because of its variable range from atrophic endometrial bleeding to cancer. This article reports abnormal bleeding of leech infestation. The patient is a 69-year-old woman, who was menopause 12 years before, and visited by her physician because of vaginal bleeding. She had no history of abnormal bleeding or drug consumption. Vaginal bleeding were increased afterwards. During general anesthesia, a large mass bleeds and moves in the upper posterior wall of the vagina which was removed by surgical forceps. Surprisingly, this mass was the leech and bleeding was stopped after half an hour. The patient discharged next day.

Keywords: leech, bleeding, menopaus

1. Instructor of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Gonabad Medical University, Gonabad, Iran.
2. Gynecologist, Gonabad Medical University, Gonabad, Iran.
3. Assistant Professor of Anesthesiology, Gonabad Medical University, Gonabad, Iran.